

Chef för ledarredaktionen: Johannes Åman.

Ledarskribenter: Susanna Birgersson, Erik Helmersson, Gunnar Jonsson,

Hanne Kjöllner, Carl Johan von Seth (vik). **Webb:** dn.se/ledare **E-post:** ledarredaktionen@dn.se

Kolumnen. Golnaz Hashemzadeh

Helt fri kan ingen vara

En dag kommer det nyfödda barnet att möta omvärldens blickar. Att vara svensk är en sak. Att vara iransk en annan. Det blir ett val, och det ena är lättare än det andra.

En ny människa föds. Alldeles orörd, sidenlen. En fri själ. Hon kan bli vem som helst, vad som helst. En identitet som ännu inte finns. Jag tycker om den tanken. Var människa sitt eget ödes härskare, sin egen lyckas smed, åtminstone drottning över sitt eget jag. Allt är upp till henne.

Men redan långt innan hon fötts börjar mina tankar spinna kring vem hon är. Vad hon själv ska uppleva att hon är. Vad andra ska se när de tittar på henne. Hon får bara inte bli utsatt på grund av det hon föds som. På grund av de där faktorerna som ligger bortom hennes kontroll. Hon får absolut inte känna att hon inte har rötter, att hon är en gäst här på jorden. Hon ska inte behöva argumentera, med bestämda ord på McDonalds om natten eller genom att vifta med sitt pass, för att andra ska acceptera att hon är i sitt hemland.

Jag funderar länge och väl på det där med arv och ursprung. Min dotter har hälften av sina rötter i ett vackert land långt borta. Ett land av snötäckta berg och stekheta öknar. Ett språk av sagoprinsessor, smäktande ballader och tusen år gammal poesi. En historia lika stolt som tragisk. En jord som mina föräldrar och deras föräldrar, liksom jag själv, tagit sina första steg på.

Inte går hon oberörd av det, den lilla okända varelsen i min kropp. I väntan på fysisk närvaro i den verkliga världen är det detta hon är, summan av mina världar. Jag kan inte friskriva henne från detta arv, för då vore hon som ett vakuum och utan syre kan ju ingenting frodas.

Nej, jag vill knyta henne till sitt ursprung. Genom ett iranskt namn,

genom att vagga henne till persiska toner, genom ambitionen att lära henne språket fast jag inte riktigt vet hur, tänker jag att hon blir en del av det där gamla, att det gamla får en plats i henne. Det blir viktigt, viktigare än det varit för mig själv, att hon inte går miste om Iran.

Samtidigt, kanske ännu hellre, vill jag friskriva henne. Efter många djupa diskussioner, främst med mig själv, bestämmer jag att hon ska få sin pappas svenska efternamn ändå. Varför? För att jag hoppas att hon ska få det lättare så. Hon föds ljusare än jag hade väntat mig, bär mest sin pappas drag. Han blir besviken, men jag tänker att det är inte så illa. Hon får det lättare så. Att ge henne ett persiskt klingande andranamn är viktigt. Men jag väljer bort de namn jag tycker är vackrast, som jag har en relation till. Som Setareh och Khorshid från 1960-talsklassikern Soltaneh Ghalbha. I stället fokuserar jag på namn som är lätta att uttala på svenska.

Ja, jag vill friskriva henne från åtminstone en del av min historia, och det är vilsenheten.

Kan jag bestämma på förhand hur iransk hon ska vara, eller hur svensk? Förmodligen inte, oavsett vilket namn hon får. Någonstans längs sin livsresa är det hon som kommer att fatta det beslutet. Det jag vill uppnå är inte att hon ska slippa fundera över vem hon är. Det hoppas jag att hon gör. I viss utsträckning är det en viktig kamp att ha med sig själv. Nej, det jag framför allt vill undvika är att andra ska ifrågasätta den identitet hon upplever att hon har.

För mig har det varit det tuffaste, att ständigt få min svenskhet ifrågasatt. Och det gäller så många svenskar i min generation. Soran Ismail fick uppleva

Jag skulle vilja säga till denna nya människosjäl, det min pappa sa till mig. Det spelar ingen roll.

det i Stockholmsnatten, Jason Diakité bemötte det i riksdagen och därute hopas de historier som aldrig når allmänhetens öron. För att min dotter ska få slippa, vill jag göra det lätt för andra att se och höra att hon är svensk. Jag som tycker att det är viktigt att tala för mångfalden och jämlikheten vill inte att hon ska behöva göra det.

Jag skulle vilja säga till denna nya människosjäl, det min pappa sa till mig. Det spelar ingen roll. Det är vad jag vill att hon ska bära med sig. Det spelar ingen roll. Om du är pojke eller flicka, vilken färg du har på håret, var du kommer ifrån. Allt du vill vara kan du bli. Inga band binder dig till något du inte valt. Ingen kan döma dig för saker som ligger bortom din kontroll. Du behöver inte kämpa för att rättfärdiga det du fötts till, du behöver inte följa någons instruktioner eller uppmaningar om vem du bör vara. Allt det här kommer jag att säga till henne. Men jag kommer också att veta, att till stor del är det lögn.

Föds vi som ett blankt blad? Absolut inte. Vi föds med vår etniska tillhörighet och vårt kön. Vi föds med vår socioekonomiska avstampspunkt och våra föräldrars politiska åskådningar, sexuella läggning och syn på barnuppfostran. Men framför allt föds vi i en kontext där det inte är vi själva, eller ens våra föräldrar, som avgör vilka vi är. Där det finns en större samhällsbild, där att vara svensk är en sak och att vara iransk en annan och det är bäst att välja för att inte förvirra och där det ena valet är lättare än det andra.

Och det jag kan göra för den orörda människoklump som lyfts ur min kropp är antingen att hjälpa henne att välja den lättaste vägen. Eller att påverka vad det innebär, att vara svensk, iransk eller en blandning därav.

Golnaz Hashemzadeh är grundare av organisationen Inkludera Invest, författare och fristående kolumnist i DN.